

sanal

**İkinci
Cumhuriyetçiler
Sivil Toplumcular...
Üzgünüz!
Ama;
İnternet te
Askerlerin
Marifeti**

Amerika Birleşik Devletleri'nde internetin geçmişi anlatan (ve halen Türkçe'ye çevrilmemiş olan) *Where Wizards Stay Up Late: The Origins of the Internet (Büyücülerin Geç Kalktığı Yer)* adlı kitap mouse'unu tıklatan çok kimsenin bilmediği, internetin birçok yönünü gözler önüne seriyor.

A.B.D. Başkanı **Eisenhower**, 1957 yılında **Sovyetler Birliği** bir top boyutlarındaki ilk elektronik uyduları **Sputnik**'i uzaya fırlatınca A.B.D'nin bu yarışta öne çıkabilmesi için önde gelen bilim adamlarının bir araya getirilerek, ortak çalışmaların başlatılmasını istiyor.

Sputnik gerçeğinin aşılması paniğinde **Eisenhower**'ın direktifi ile **Internet**'i doğuran **Arpanet** oluşmaya başlıyor.

1960'lı yıllarda ise başlatılan çalışmada A.B.D'nin önde gelen düşünce üreten kuruluşlarından **RAND Corporation**'un önerisiyle çıkabilecek bir atom savaşında askeri iletişimi sürdürmenin bir yöntemi olarak **ARPANET (The Department of Defense's Advanced Research Project Agency Network)** kuruluyor.

Atom savaşı sonrası iletişim kanallarının kullanılamaz hale gelmesi durumunda Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı çözüm ararken yaratılması planlanan

Yapılan araştırmalarda günümüzde evlerde Internet'i en çok çocukların oyun amaçlı kullandığı anlaşılıyor.

ARPANET salt bilgisayarlıların değil, teknik bilimlerden oluşan çığırın da başarısı olmuş.

1962 yılında **ARPANET** projesinin başına gelen **J.C.R. Licklider** nevi şahsına özgü, mühendislik okurken, felsefe ve psikolojiye merak salan, matematikten sosyolojiye kadar çok farklı bilim dallarında uçan bir dahi bilim adamı ve **Arpanet**'ten Internete

giden yolu açan kişi.

Dört Amerikan üniversitesinin **Arpanet** üzerinde **host** (konuk) edilmeye ve **Arpanet** üzerinden bağlanmaya başladıkları tarih ise **1969**. Bu tarih ve bu bağlantılar aynı zamanda internet tarihinde **sivilleşme tarihi** olarak belirleniyor.

1966 yılında **IBM**'in ilk kişisel bilgisayarlarından **IBM RAMAC 305**'in piyasaya yeni çıktığı ve hard discinin ancak **5MB** olduğu düşünülünce **A.B.D. Savunma Bakanlığı** yetkilileri ve askerlerin 1960'lı yıllarda başladıkları çalışmaların zorluğu bir kez daha ortaya çıkıyor.

1960'lı yıllarda **Türkiye**'de ise **Silahlı Kuvvetler Marshall** yardımları ile zorlukları aşmaya çalışırken, **Arpanet**'ten bihaber komutanlar **Türkiye Cumhuriyeti**'nde birşeyleri, demokrasiyi yeniden var etmeye çalışıyorlardı.

Yirminci yüzyılın sonlarında yirmibirinci yüzyılın başlarında **Arpanet**'in **Internet** olduğu yıllarda ise **Silahlı Kuvvetler** yine öncü gözüküyor.

Internet'ten...

yanlış ölümler

Anma

29 Nisan 1996 Bodrum, Kurban Bayramı'nın ilk günüydü, bugün gibi... Ne yazık ki aşırı alkollü, aşırı hız yapan trafik canavarı A.C.H. yüzünden zamansız aranızdan ayrıldım. Trafik kazalarının savaş ve katliama dönüştüğü bu devirde; dört uzun yıl geçmesine rağmen devamız halen devam ediyor ve trafik canavarı serbest dolaşıp tutuksuz yargılanıyor, Haksızlık bul isyan ediyorum neden ölen ben olayım. Bunun adil olmadığını düşünüyorum.

Uyuyan Prens İzi Erbeş

NOKTA
A.C.

Adalet yanlıdır.
Ama hiçbir suçlu
kendi yargıçlığından kurtulamaz.

Alkollü sürücülerin neden olduğu trafik kazalarında yaşamlarını yitirenlerin anısına yazılan şiir **İngiltere'**den yola çıkıp, **internet** aracılığıyla tüm dünyayı dolaşırken **Türkiye'**ye de uğradı ve iki kez anlam kazandı.

Magandaların, iş adamlarının, politikacıların sarhoş cirit attığı **Türkiye'**de trafik kazalarında sarhoş sürücü oranının İngiltere'den, Fransa'dan çok daha fazla olduğu noktada bir bayram günü gazetelerde farklı ölümlere bakınca internette dolaşan o şiir bir anlam daha taşıyor ve şiir o anlamını son dizelerine yüklüyor; **"Suçlu ben olmadığım halde ölen neden benim anne?...",**

Onların bayramı hüzün

VATAN görevini yaparken terör kurşunlarına hedef olarak hayatlarını kaybeden şehitler, gözyaşlarını tutamadı. Şehit çocukları da bayramlık kıyafetleri ile babalarının mezarlarını ziyaret

Masumun Ölümü

Dün bir partiye gittim anne. Bana öğütlediklerin aklımdaydı; “İçki içme yavrurum!” demiştin, yalnızca soda içtim anne...

Dediğini yaptığım için gururluydum, diğerlerine benzemedim ve içkili araba kullanmadım. Ben doğru olanı yaptım anne tıpkı senin istediğin gibi...

Şimdi parti sona eriyor anne ve herkes içkili. Bense sana dönerken tek parça halinde döneceğimden emindim.

Arabayı kullanmaya başladım anne. Tam yola çıkacaktım, diğer araba beni görmedi, bana bir eşyaymışım gibi çarptı. Kaldırımda uzanmış yaralı yatarken, polislin “Bu çocuk sarhoş” dediğini duydum anne...

Bana çarpan sarhoşsa onun hatasını ben mi ödeyeceğim anne? Burada ölüyorum anne,

hayatım bir balon gibi sönecek... Etraf kan dolu anne, benim kanımla, hissediyorum, birazdan öleceğim ...

Sana son bir şey söylemek istiyorum anne, yemin ederim hiç içmedim... İçen ben değil, onlardı anne...

Galiba bana çarpanla aynı partideydik.

Tek fark, o sadece sarhoş, yarın ayılacak...

Bense ölüyorum anne... İnsanlar neden içer anne?

Keskin bir acı duyuyorum, tıpkı bıçak gibi.. Bana çarpan çocuk yürüyor, görüyorum, bu haksızlık! Ben burada yatıyor ve ölüyorum...

Kardeşime söyle, ağlamasın anne. Babama söyle, cesur olsun. Mezarımın başına “Babasının kızı” diye yazmayı unutmasın.

Birileri ona içkili araba kullanmasını söylemeli anne.

Nefesim tükeniyor anne, gittikçe halsizleşiyorum.

Ne olur ağlama arkamdan. Son bir sorum var, elveda demeden önce;

Suçlu ben olmadığım halde ölen neden benim anne?...

sanal

Eczacının İlaç Danışmanlığına Sanal Destek..

RxMediaPharma 2000'in Büyük Efes Oteli'nde İzmir Eczacı Odası tarafından düzenlenen tanıtım toplantısından sonra Ecz. Hüsnü Kaya İlaç Haber için RxMediaPharma 2000'in bilimsel danışmanı ve koordinatörü Prof. Dr. Levent Üstünes ile görüştü. Söyleşisini ve değerlendirmesini yazıya döktü.

Beş yıllık bir emeğin ürünü olan **RxMediaPharma** İzmir Eczacı Odası'nın, düzenlediği tanıtım kokteylinde, İzmir'li eczacılara multivizyon gösterisi ile tanıtıldı. Ben kendi adıma; beş yıldır bu çalışmayı yakından takip etmeme rağmen, yarım saatlik multivizyon gösterisinde en az beş mesleki bilgimi tazeledim, birkaç yeni bilgi edindim. Ve multivizyon gösterisi sırasında, dilime düşmedi ama aklımdan en az on kez **manyak bunlar** tümcesi geçti. **Manyak** kelimesinin aslında tam anlamını her eczacı bilir; **maniac = daha fazlasını isteyen....** Argodaki tabiri ile değildi aklıma gelen, psikiyatrinin tarif ettiği şekildeydi aklıma düşen. Ve kalkıp Levent hocama gittim... Ben sordum, O cevapladı.....

..Dünya'da ve ülkemizde eczacılık mesleğinin bir değerlendirmesini yapar mısınız ?

L.Ü. - Aslında her şeyin başlangıcı bu soru. Eczacılık mesleği son 20-30 yılda büyük bir değişime uğradı... Üretici olduğu dönem olan havan eczacılığından, direkt olarak; bilgi sunan, ilaç danışmanı olan, hizmet sektörü konumuna yükseldi eczacı. Ben bunu yükselmek diye tanımlıyorum. Çünkü; ilaç ile ilgili bilgi ancak uzmanlık gerektiren bir olaydır, eğitimi gerektirir. İlaç üretimi ise çok yüksek teknoloji gerektiren bir süreç haline dönüşmüştür. Özetle söylemek gerekirse; eczacı üretim sektöründen hizmet sektörüne geçmiş ve hizmet profili de-

RxMediaPharma ekibinin hazırlanmasında akademik eğitilmiş bir grup görev aldı.

ğişmiştir. Eczacı bugün ilaç danışmanı konumundadır. Eczacılık Fakülte-lerindeki ve meslek içi eğitimlerde de bu işlevi destekleyici yönde bir eğitim olması gerektiği inancındayım.

..Günümüz eczacısının profilini çiz-erken, vurguladığınız sözcük "bilgi". Bilgiye ulaşmanın klasik ve günümüzdeki yolları nelerdir ?

L.Ü. - Bilgi kaynağına ulaşmanın iki yolu vardır... **Bir** : Eğitim sürecinde eczacıya verilen eğitim... **İki** :Mezun olduktan sonra çok hızla değişen ve gelişen ilaç bilgilerinin eczacıya iletilmesi veya eczacının buna ulaşabilmesi. Birey olarak büyük çabalar sarf edilmesine rağmen, öğretim üyeleri çok büyük özverilerle, eczacılık fakültelerinde öğrencilerini en iyi şekilde yetiştirmeye çalışmalarına rağmen, üniversitelerimizin içinde bulunduğu, genel sorunlarımız nedeniyle eczacıların gereksinim duyduğu çağdaş bilgileri tam olarak aktarabildi-

ğimiz kanaatinde değilim ben.

Tekrar ediyorum; öğretim üyeleri burada ellerinden geleni en üst düzeyde yapmaktadırlar. Ama ellerinde eczacıları tam anlamıyla çağa taşıyacak bilgilerle donatacak olanaklar mevcut değildir. Bunun aksini söyleyenler de olacaktır. Ama ben bu şekilde düşünüyorum. Eczacı mezun olduğu zaman asli işlevi olan ilaç danışmanlığını yerine getirebilecek durumda değil. Böyle bir sıkıntı var, ama bunun yanında çok engin bilgilerle donatılmış durumda eczacı. Yani pratikle kopukluğu var eczacının. Bu, eğitim dönemi ile ilgili bölümü.

Bir de; mezun olduktan sonra eczacının hızla değişen, artan ve güncellenen bilgileri alabilme olanağı var. Bu da günbegün olması gereken bir iş. Çünkü ilaç yaşamsal bir ürün, onsuz olunamaz bir ürün. İlacın yaşamsal ürün olması ve eczacının ilaç üzerindeki bilgisi doğrultusundan

yola çıktığımızda bir bileşke yaratmak durumundayız. Bu bileşke ne olabilir diye düşündüğümüzde ise; şahsi kanaatim olarak bilgisayar teknolojisinin hızla eczacının ve halkın hizmetine sunulması aklımıza geliyor.

Bilgisayar dediğimizde de hemen aklımıza geliveren kavram; Internet. Dolayısıyla eczacının bilgiye ulaşabilmesi için iki seçenek var;

Bir; Bilgisayar ortamında eczacıya verebileceğimiz bilgiler.... İki ; güncelleme ve günceli takip etme açısından Internet. Bilgisayar dediğimiz zaman bir aracı, bir aleti anlıyoruz. İçinde çok fazla bilginin bulunabileceği bir araç. Bilgiyi bilgisayara **CD** veya **DVD** ile yükleyebiliriz. İlaç ile ilgili bilgilerin eczacıya yönelik olarak bilgisayara yüklenmiş olması

lazım. Bunun önemi şurada; şu an eczanelerimizde bulunan müstahzar sayısı yaklaşık **3000-3500** civarındadır. Avrupa ülkelerine baktığımızda ise bu sayı **15000-20000** arasındadır. Etken madde adı, endikasyon, kontrendikasyon, yan etki, doz, ticari şekil, vs. gibi bilgileri her bir müstahzar için düşündüğümüzde kabaca ve en alt tabanı ile **iki yüz bin bilgiyi** insan hafızasının saklayabilmesi ve gerektiğinde kullanabilmesi olanak-sızdır. İşte bu şartlarda devreye bilgisayarın girmesi kaçınılmaz oluyor. Bilgisayara yüklenen bilgilerin ve bu yüklemde çok büyük öneme sahip **CD'lerin** ve **CD'lerdeki bilgilerin önemi** ortaya çıkıyor. **CD'lerin önemi** bilgilerin korunması anlamında da büyük. Çünkü "bilgi" günümüzde çok değerli. Bu bilgiler sadece **CD'lerle** değil aynı

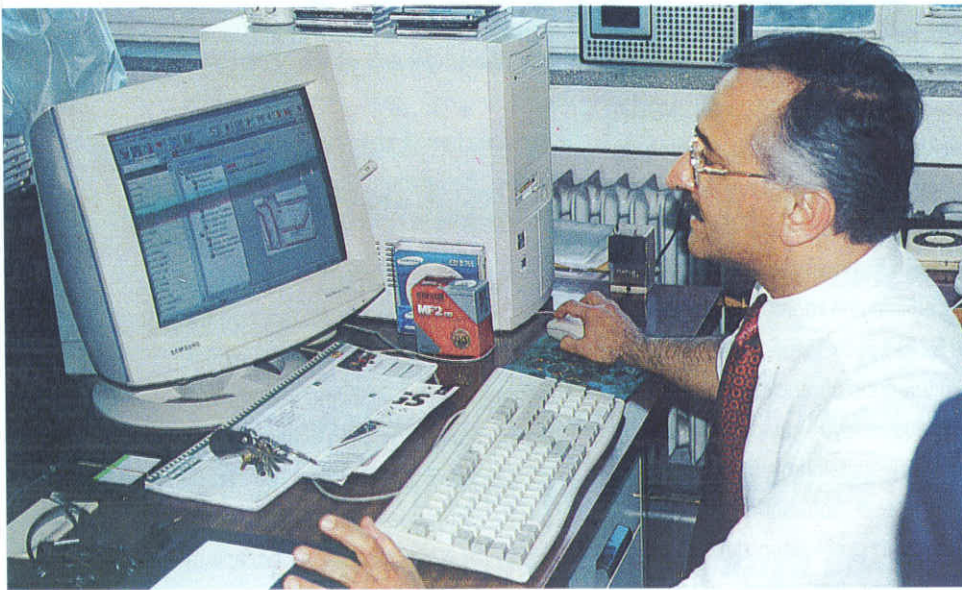
zamanda **Internet** üzerinden de eczacılarımıza ulaştırılabilir. Ancak ülkemizde **Internet** alt yapısının tam olmayışı buna bağlı olarak yavaş çalışması, **CD'lerin önemini** bir kez daha arttırmaktadır.

..Sizin ekibinizle beraber beş yılda oluşturduğunuz "RxMediaPharma 2000 İnteraktif İlaç Bilgi Kaynağı" isimli CD'nin kullanılabilmesi için, teknik anlamda nasıl bir bilgisayar gereklidir?

L.Ü. - En az **486** ve üzeri mikroişlemci diyoruz ama daha verimli çalışabilmek için **Pentium'u** öneririm. **16 MB** bellek ve tabii ki **CD-rom sürücüsü** olması gerekir.

..Bu programı ben tam olarak isimlendirmekte, tanımlamakta zorlanıyorum. İzmir Eczacı Odası'nın düzenlediği tanıtım kokteylinde de sayın KAMACIK "Bu CD'ye vademecum demek haksızlık olur" demişti. Siz bu programı nasıl tanımlıyorsunuz?

L.Ü. - RxMediaPharma için "**ilaç bilgi kaynağı**" dediğimizde; günümüzde çok değerli örnekleri bulunan vademecumların bilgisayar **CD'si** haline getirilmiş şekli olarak algılıyor bir çok meslektaşımız. Halbuki bu kesinlikle böyle değil. Geniş kapsamlı bir vademecum, RxMediaPharma'nın sadece beşte birlik bir bölümünü oluşturuyor. Aslında program farklı veritabanlarından oluşuyor diye tanımlayabili-

riz. Genel anlamda da ; interaktif/etkileşimli bir ilaç bilgi kaynağı olarak tanımlayabiliriz.

..İnteraktif tanımını biraz açar mısınız ?

L.K. - Soru sorup, cevap alabileceğiniz bir program. "Hızlı Arama Motoru" denilen bir bilgisayar yazılım tekniğinden yararlanılarak hazırlanmış bir yapıdır. Örneğin prospektüs bilgilerinde karşınıza çıkan "**hirsutism**" sözcüğünün ne anlama geldiğini öğrenmek isterseniz bu sözcüğün üzerini seçip tıklamanız yeterlidir.

..Az önce programı tarif ederken "aslında program farklı veritabanlarından oluşuyor" demiştiniz. Bu veri tabanlarının neler olduğunu anlatabilir misiniz?

L.Ü. - Veri tabanlarının önce isimlerini verelim sonra da işlevlerini anlatmaya çalışayım.

Müstahzarlar veritabanı, Etken maddeler veritabanı, İlaç yardımcı maddeleri veritabanı, Yardımcı maddeler veritabanı, Sözlük veritabanı, Üreticiler veritabanı, Sorgulama motorları

Müstahzarlar veritabanı - Türkiye'de üretilen veya ithal edilen tüm ilaçların orijinal prospektüs bilgilerini, eşdeğerlerini, içerir. Bu bölümü çok geniş kapsamlı bir vademecum olarak düşünebiliriz.

İzmir Namık Kemal Lisesi'nden sonra Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden 1979 yılında mezun olan **Prof. Dr. Levent Üstünes** meslek yaşamına Urla

Kemik Hastalıkları Hastanesi eczacısı olarak başladı. Kısa bir süre hastane eczacısı olarak görev yapan **Üstünes** daha sonra E. Ü Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Kürsüsü'ne "**asistan**" olarak girdi. 1995 yılında profesör olan **Levent Üstünes**'in yurtiçi ve yurtdışında yayınlanmış makale ve araştırmaları bulunuyor. **Prof. Dr. Üstünes** halen aynı fakültede Farmakoloji Ana Bilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görevini sürdürüyor.

Etken maddeler veritabanı - Bu veritabanı gerek Türkiye'deki gerekse dünyadaki ilaç etken maddelerine ilişkin tarafımızdan hazırlanmış ilaç monograflarını içerir. Bu monograflardaki bilgiler o ilaçla ilgili güncellenmiş en son bilgilerdir. Bir monografda o ilaç etken maddesinin farmakolojik grubu, tanımı, etki mekanizması, farmakokinetiği, endikasyon ve kontrendikasyonları, yan etkileri, ülkemizde hangi müstahzarların içerisinde bulunduğu, açık kimyasal formülü, F.D.A. ya göre gebelikte kullanım sınıflamasındaki yeri, türkçe veya diğer dillerdeki sinonim adları gibi bölümler yer alır. Diğer yandan, müstahzarlar bölümünden etken maddeler bölümüne; etken maddeler bölümünden, müstahzarlar bölümüne tek fare tıklaması ile geçilmesi mümkündür.

..Sözünüzü keseceğim ama etken madde monograflarını hazırlarken hangi kaynaklardan yararlandınız?

L.Ü. - Etken madde monograflarının hazırlanmasında en güncel bilgiye, en özet şekilde ve hızla ulaşabilecek bir yapı gözetilmiştir. Bu amaçla tıbbi literatürden, çeşitli farmakolojik kaynaklardan; ilaç üreticilerinin kendi yaptıkları araştırma sonuçlarından ve F.D.A.' kaynaklarından yararlanılmıştır. Sonuçta etken madde monograflarını farmakoloji uzmanı bir eczacı olarak yaptığım en güncel derlemeler olarak tanımlayabiliriz.

Bu program ile ayrıca ülkemizde bir ilki yarattık. Etken madde isimlerinden, türkçe, ingilizce veya diğer dillerde hangisini girerseniz girin, o etken maddeye ait bilgiye ulaşabilirsiniz. Örneğin yurt dışından gelmiş ve müstahzar ismi Türkiye'de bilinmeyen bir ilacın etken maddesini yazdığınızda; o ilacın Türkiye'deki eşdeğerlerine veya o ilaçla ilgili güncel bilgilere anında ulaşılacaktır.

Kaldığımız yerden devam edersek....

İlaç yardımcı maddeleri veritabanı - RxMediaPharma da ilaç müstahzarlarının özgün prospektüslerinde belirtilen ilaç yardımcı maddeleri hakkında bilgiler de yer almaktadır. Başka bir ifade ile bu veritabanı listesi ilaç üreticilerinin prospektüslerinde belirtilen yardımcı maddeler esas alınarak oluşturulmuştur. Örneğin; **titanyum dioksit yardımcı maddesini içeren müstahzarlar hangileridir?** diye merak ettiimizde; yardımcı maddeler veritabanında titanyum di oksit'e tıklarsak, ülkemizde bu yardımcı maddeyi içeren tüm müstahzarların listesini görebiliriz.

Eczacılık eğitimi açısından da yardımcı maddelerin önemi büyüktür. Çünkü eczacılık eğitiminde farmasötik preparatların hazırlanmasında yardımcı maddelerin önemi büyüktür. RxMediaPharma bu yönden de eczacılık eğitimi alan öğrencilere yol gösterici olacaktır.

Üreticiler Veritabanı- Bu veritabanından Türkiye de ilaç üretimi yapan üreticiler ve ürettikleri müstahzarlara ait bilgilere ulaşabilirsiniz. Ayrıca, burada bulunan web adresleri ile firmaya ulaşabilir ve hatta e-mail gönderebilirsiniz. Üstelik tüm bunları yapmak için, programı kapatmaya gerek yoktur.

Sözlük Veritabanı - Eczacının halka ilaç ve sağlık danışmanlığı yaparken

kullandığı dil halk tarafından anlaşılabilir olmak zorundadır. Eczacı **enuresis nokturna** yı bilir ancak halka bunu anlatırken **gece işemesi** demek zorundadır. Sıklıkla telaffuz edilmeyen sözcükler de unutulmaya mahkumdur. Bu mantıktan hareketle tasarladığımız bu bölüm, bütününde bakıldığında eczacının kişisel mesleki eğitim kalitesini yükseltecek bir unsurdur. Örneğin; bir kulak damlası prospektüsünün endikasyon bölümünü okurken **otitis media** da kullanıldığını okudunuz, ancak **otitis medianın** ne olduğunu ilk anda çıkartamazdınız... Okuduğunuz **otitis media** sözcük grubu üzerine tıkladığınızda bunun **orta kulak iltihabı** olduğunu hemen hatırlayacaksınız. Bu hastalık ile ilgili diğer bilgileri okuyabileceksiniz, gerektiği yerlerde resimlerini veya şemalarını izleyebileceksiniz. Özetle ifade etmek gerekirse, sözlük veritabanı eczacıya bilgi sunmak için değerlendirdiğimiz geniş kapsamlı bir bilgi alanıdır. Eczacı sözlük bilgi alanına RxMediaPharma'nın herhangi bir bölümünden kolaylıkla ulaşabilir ve öğrenmek istediği bilgiyi alabilir. Örneğin sözlük içinde eczacıyı çok yakından ilgilendiren transdermal terapötik sistem gibi değişik farmasötik şekiller hakkında detaylı bilgilere ve bunların uygulama şekillerini şema veya fotoğraflar ile izleyebilirsiniz.

..Konuşmamızın başlarında; bu

programı adlandırmada, tanımlamada zorlanıyorum demiştim... Bununla kastettiğim işte böyle şeyler... Sizin bu programınızın her tarafından, tarife sığmayan ilginçlikler çıkıyor... Deyim yerindeyse güzel sürprizler fırlıyor.... Programı tasarlarken ana eksen olarak neyi hayal ettiniz de bunlar oluştu?

L.Ü. Evet.... Bu programın asıl amacı.... Burası gerçekten önemli. Onun için bir kez daha tekraren söylemek istiyorum; **eczacının ilaç danışmanlık hizmetini en yüksek seviyede ve en güncel bilgilerle yapabilmesini sağlamaktır.**

..Sayın hocam... sizinle görüşmeye başlamadan önce, Hızlı Arama Motoru'nun endikasyonlar bölümüne baş ağrısı yazdım ve tıkladım... 31 tane etken madde ismi ve 270 tane de müstahzar ismi verdi. Burası çok işlevsel bir bölüm. Az önce değinmiştiniz ama ben yine bu bölümle ilgili bilgiler almak istiyorum. Bu bölümü biraz daha açar mısınız?

L.Ü. Bu programın interaktif... Türkçe anlamıyla; etkileşimli olmasının temelinde de bu arama motorları vardır. Ayrıca programın uzun yıllar içerisinde hazırlanmasının altında da bu hızlı arama motorları kısmı yatmaktadır. Programı işlevsel kılan da yine bu bölümdür.

Örneğin; kafein içermeyen, A fir-

masının ürünlerini ver diyebilirsiniz. Veya asetaminofen içeren, şurup formundaki müstahzarları göster diyebilirsiniz. Ayrıca farmakolojik olarak da, endikasyon olarak da soru sorabiliyorsunuz. Programın en can alıcı bölümlerinden birisi olduğunu düşünüyorum.

..Hamilelik ile ilgili özel bir bölüm de var. Bu bölümü biraz anlatır mısınız?

L.Ü. Biliyorsunuz ki ilaç kullanımı çok önemli bir konu. Hele hamilelerde ilaç kullanımı daha da önem taşıyan bir konu. Biz burada F.D.A. verilerini temel aldık. İlaç etken maddelerinin kullanımlarında F.D.A. verilerini kullandığımız için, hamilelikte kontrindikasyon olmayan, hipertansiyonda endike olan bir ilaç ver diye sorgula-

ma yapabiliyorsunuz. Ayrıca bir ilacın; hamileliğin ilk 3 aylık döneminde etkilerini, ikinci 3 aylık dönemde ve üçüncü 3 aylık dönemdeki etkilerini sorgulayabiliyorsunuz.

..Peki, programınız şimdi eczacının kullanımına sunuldu... İçindeki bilgilerin güncellenmesi nasıl olacak?

L.Ü. Biz bu programı, sürekli güncelleyebileceğimizi düşünmeseydik zaten böyle bir işe kalkışmazdık. Bu sürekliliği olan bir iş. Sürekli güncellenmesi ve sürekli olarak verilmesi gereken bir hizmet. Aksi taktirde hızla değişen ve gelişen ilaç bilgileri eczacıya aktarılamaz. Bu programı oluştururken güncelleme periyodu üzerinde de araştırma yaptık. Bu tür programlarda dünyanın uyguladığı kriterleri tespit etmeye çalışarak kendi periyodumuzu oluşturmaya çalıştık. Bütün bunları göz önüne alarak biz; RxMediaPharma'nın önümüzdeki yıldan itibaren yılda en az bir kere, daha sonraki yıllarda abonelik sistemine geçerek, yılda en az iki kere eczacıya ulaşmasına çalışacağız. Programın bugünkü yapısı, start alınan noktadır. Kullanıcılar bu program vasıtası ile hizmet kalitelerinin arttığına inanırlarsa, bundan mutlu olurlarsa; program kendini ileriye taşımak sorumluluğunu zaten duycaktır. Böyle bir aşamada yeni bilim insanlarıyla da desteklenmesi gereği

doğacaktır. Şu an için ayrıca RxMediaPharma 2000'e sahip kullanıcıların güncelleme bilgilerine www.RxMediaPharma.com. adresinden internet ile ulaşmaları mümkündür.

..Bu yazılıma ait daha konuşacak, sorulacak çok şey var, umarım meslektaşlarımız diğer detayları kendileri keşfederler. Yeni bilim insanlarıyla desteklenmesi tarfinizi de, yaşadığımız dünyada, bilgiyi paylaşmanın açık yürekliliği olarak algılıyor... çabalarınızı saygıyla selamlıyorum.

L.Ü. İlk insanın var olduğu günden beri, süregelen bu mesleğe karşı borcumu ödemeye çalışıyorum. Bu düşünceyi paylaşan meslektaşlarımı ben de saygıyla selamlıyorum.

RxMediaPharma2000'in İzmir Eczacı Odası tarafından düzenlenen tanıtımından sonra emeği geçenler yaklaşık beş yıl süren çalışmalarını beğenilmesinden keyifliydi.

RxMediaPharma'nın istendiği takdirde kullanımı ve içeriği ile ilgili tanıtım demosu (video CD'si) İzmir Eczacı Odası'ndan temin edilebilir. 0 232 483 3850

sanal

Hüsnü Kaya*

Rx MediaPharma'nın Düşündürdükleri

Alvin TOFFLER Üçüncü Dalga adlı eserinde (Altın Kitaplar sf.59) "Posta sanayi ilk büyük haberleşme yolu. 1837 yılına geldiğinde İngiltere'de kurulmuş olan posta sistemi artık seçkin tabakanın dışına çıkmış ve yılda **88** milyon mektup taşır hale gelmişti. Bu sayı o zaman için bir rekordu. **1960** 'a geldiğindeyse, yani sanayi çağının doruk noktasına varıldığı ve üçüncü dalganın kabarmaya başladığı yıllarda, bu sayı **10** milyarı geçmişti" diye yazmaktadır.

1960 yılında **IBM**, Türkiye Karayolları için kurduğu devasa boyutlardaki bilgisayarın servisi için **99** yıllık garanti veriyordu. Çünkü **22** yıl sonra ilk **PC** lerin masaların üzerinde yer alacağını tahmin bile edememişti. Ortalama bir oturma odası büyüklüğündeki ilk bilgisayarlardan olan bu aletin yaptığı işi bugün avuç içine sığabilen, yeni türleri daha hızlı yapabilmektedir ve çok daha ucuzdur.

Serbest
Eczacı

*Bu sentezler
doğrultusunda
RxMediaPharma2000
isimli interaktif bilgi
kaynağı, günümüz
eczacıları için bir şanstır.
Bu şansı iyi kullanabilen
eczacı yoluna devam
edebilecek, hastasına ve
kendisine faydalı olacak,
diğerleri mesleği terk
etmek zorunda
kalacaktır.*

Yalnızca bu iki örneği hatırladığımızda bile, sanayi devriminden sonra hızlanan süreci sergilemeye yetiyor. Hayal gücü, bilim ve teknolojiye bu sürat artan bir ivme ile devam ediyor. Tarıma ve zanaate dayalı bir ekonomi/yaşam tarzından, sanayinin ve makine üretiminin egemen olduğu bir ekonomi/yaşam tarzına geçiş sürecine söz gelişi 1N dersek, sanayi toplumu olmaktan, bilgi toplumu

olmaya geçiş sürecine de 5N dememiz gerekir. Artan ivme ile yolda koşarken, aklının diğer yarısı ile bilgi toplumu olabilmenin gereklerini araştırarak, irdeleyen, gereklerini yerine getirebilenler, çağdaş insan olma sıfatını hak edecekler.... Kalanlar...; **Kalanlar kuyrukları ile oynamaya devam ederler sanırım.**

Günümüz Amerikasında üç tip eczane var.

- Ülkemizde halen devam eden şekli ile olan klasik eczaneler.
- Hipermarket, süpermarket çatısı altında, drug-store tipi eczaneler
- Zincir eczaneler

Bunların dışında dördüncü bir tip eczane de, son üç-beş yılda filizlenmeye başladı ve diğer üç tip eczaneyi zorlamaya başladı. Bilgisayar teknolojisini kullanan bu tip eczaneleri yaratan etken ise özel sağlık sigortaları. **Hatta o kadar ileri gidildi ki, eczacıya gerek yok söylemleri slogan olmaya başladı.**

Çok kabaca, ana hatlarını ifade ettiğimiz yeni eczane prototipleri böyle şekilleniyor. Ve bu yalnızca

Amerika da böyle değil. Avrupa da da üç aşağı beş yukarı bu şekillenmeler yolunda ilerliyor. Örneğin; ülkemizde henüz pek konuşulmayan, ama uyanacağı günü bekleyen zincir eczaneler **İspanyol** meslektaşlarımızın güncel konusu.

Genetik ilaçlar ise pek uzakta değil. Onlar gündeme pratik olarak girmeye başladığında, yeni yapılanmalar yerine oturmadan aşağıya olacaklar gibi görünüyor.

Gelişmiş ülkelerdeki eczacılığa baktığımızda; son beş - altı yılda yaşanan hızlı bir değişimi fark etmemek olası değil. Sadece bu beş altı yıllık süreci inceleysek bile çıkartabileceğimiz dersler olacaktır.

- Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin ivmesi giderek artmaktadır.
- Buna bağlı olarak; iletişim ve bilgisayarın önemi artmaktadır.
- Bunlara bağlı olarak bilginin önemi çoğalmaktadır.
- Eczacılık üretim sektörü olmaktan çıkıp, hizmet sektörü haline gelmiştir.
- Hizmet sektörünün temel taşı bilgidir.

Beş temel hipotez olarak öne sürdüğümüz bu yapı, gelişmiş ülkelerde eczacıya gerek yok söylemine kaynaklık eder hale gelmiştir.

Bu gün ülkemizde **eczacıya gerek**

yok söyleminin olmayışı, özel sağlık sigortalarının güçlü olmaması nedeniyledir. Aslında bu söylem var. Halkın arasında yaşayan meslektaşlarımız, halkımızın **eczacı bey** yerine **eczaneci abi** söylemini kullandığına tanıklırlar. En azından ben tanırım.

Gelişmiş ülke meslektaşlarımızın geçirdiği sürece bakınca ; eğer algılayabilirsek, tehditlerin yukarıda saydığımız beş temel hipotez olabileceğini tartışabilirsek, bu tehditleri fırsata çevirebiliriz.

Eskiden havanda ilacı eczacı üretti. Bugün ilaç üretmek, bir sanayi hatta endüstri işidir. Ufukta görünen hastaya özel genetik ilaçları üretmek ise ; **high-tech** denilen yüksek teknoloji ile mümkündür. Tek bir eczacının havanda ilaç üretmesi gibi bir iş değildir. Karmaşık bir teknolojiyi içermektedir. Ekip çalışmasına gerek vardır. Bu

ekibin içerisinde eczacı olmalıdır. Ama itiraf edelim ki üretimde tek başına bir eczacı hiçbir şeyi ifade etmez. Üretimin bir kısım eczacıyı ilgilendirir. **Ancak eczacıların çoğunluğunu ilgilendiren kısım, ilacın hastaya sunumu ve bu sunumda ilaç bilgi danışmanlığı kısa vadede bile ön plana çıkmaktadır, hatta çıkmıştır.**

İlaç ile ilgili bilgi, sürekli değişen bilgidir. Yalnızca eczacılık fakültelerinde aldığımız derslerle yirmi, otuz yıl çağdaş eczacılık yapabilmek mümkün değildir.

Bu sentezler doğrultusunda RxMedia Pharma 2000 isimli interaktif bilgi kaynağı, günümüz eczacıları için bir şanstır. Bu şansı iyi kullanabilen eczacı yoluna devam edebilecek, hastasına ve kendisine faydalı olacak, diğerleri mesleği terk etmek zorunda kalacaktır.

RxMediaPharma 2000'nin Türkiye'de eczacılara ilk tanıtımı İzmir Eczacı Odası tarafından Efes Oteli'nde düzenlenen sinevizyon gösterisi ile yapıldı.

RxMediaPharma 2000'i hazırlayan ekibin bilimsel danışmanı ve koordinatörü **Prof. Dr. Levent Üstünes**'in sunumunu katılanlar büyük bir ilgi ile izledi.

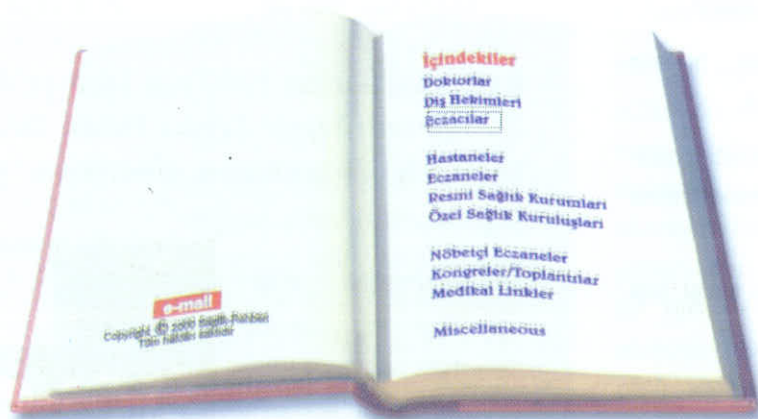

sanal

Türkiye'nin en geniş kapsamlı sağlık rehberi de İzmir'den!..

www.saglik-rehberi.com

Yaklaşık **altıbinbeşyüz** hekim, **üçbini** aşan eczacı ve **ikibinbeşyüz** dişhekiminin adreslerinin yanısıra **İzmir**'de bulunan özel ve resmi sağlık kuruluşlarının adreslerinden çalışanlarına kadar kapsamlı bilgilerin bulunduğu sitenin Türkiye'deki liderliği yeni gelişme ve yapılanmalarla değişmeyecek gözüküyor

SİTE İÇİ ARAMA	İNTERNETTE ARAMA
<input type="text"/> <input type="button" value="Ara"/>	<input type="text"/> <input type="button" value="Ara"/> <input type="button" value="Bölge"/> <input type="button" value="Tüm Arama Makinalarında"/>

Yaklaşık on ay önce **Dr. Hasan Arda**'nın koordinatörlüğünde oluşan bir ekip tarafından başlatılan elektronik ortamda sağlık rehberi oluşturulması çalışmaları bugün Türkiye'de en geniş ve en kapsamlı sağlık elemanı bilgisine sahip siteyi yarattı.

www.saglik-rehberi.com. adresinden ulaşılan site ile ilgili olarak **Dr. Hasan Arda**; "On ay gibi, bu alanda kısa sayılabilecek bir sürede geldiğimiz nokta önümüzdeki günlerde ulaşacağımız kapasitenin hem bir göstergesi oldu, hem de bizlerin alanımızda tartışmamız üstünlüğümüz ile güvenimizi arttırırken yerimizi de sağladığımız" diyor.

Dr. Hasan Arda; **www.saglik-rehberi**

"Sitenin en önemli ve öncelikli işlevi hekim, eczacı, dişhekim, veteriner hekimler arasında ulaşılabilir elektronik iletişim sağlamak olarak özetlenebilir. Doğal olarak sağlık sektörü dışındaki internet kullanıcıları da istedikleri sağlık elemanı, özel ve resmi sağlık kuruluşu ile ilgili bilgilere ulaşabilecek"

.com. ile hızlı bir sitede, site ziyaretçilerinin **yedi** ayrı arama alanında **dört** ayrı öncelik sıralaması ile istediği kişiye ait bilgiye ulaşabileceğini söylüyor.

Bu arama alanlarının **adı, soyadı, 80 alt grubu içeren uzmanlığı, görevli olduğu sağlık ocağı dahil sağlık kuruluşu, ili, muayenesi olup olmadığı** ya da **e-mail adresine** göre kendi içinde istenilen öncelik kriterleri verilerek kombinasyonlar da oluşturulabileceğini belirten **Dr. Hasan Arda**; örnek olarak adı, **Ahmet**, uzmanlığı **üroloji**, olan hekimlerin görev yaptığı **kamu kuruluşu** ile **muayenesi** olup olmadığına göre bulunabileceğini anlatıyor.

www.saglik-rehberi.com. adresinde özellikle serbest eczacıların hekim ile ilgili bilgilere ulaşmasında gerek reçete bilgileri açısından gerekse, hastanın serbest eczacıya sorduğu hekim adreslerine ulaşmasında çok önemli katkısı olacağını öne süren **Dr. Hasan Arda** sitenin bir de çok farklı insanca yönüne dikkati çekiyor; **mezun olduktan sonra adresini**

kaybettiğiniz eczacı ya da hekim meslektaşınız eğer "kapsama alanı" içinde ise, tıklayarak ona da ulaşabileceksiniz. Onun için önce **www.saglik-rehberi.com.**'nun sadık bir üyesi olmalısınız. Çünkü **www.saglik-rehberi.com.** size hergün yeni güncelleştirilmiş isim ve adresleri sunacak.

